

De Meisjes van de Goede Herder

Welkom

- Welkom allemaal op de langverwachte lotgenotendag.
- Vanwege de 1,5 meter maatregel is het niet mogelijk allemaal in 1 zaal te zitten, vandaar dat deze presentatie in 2 zalen tegelijk afgedraaid en gepresenteerd wordt.

Doel van deze dag

- Elkaar ontmoeten en bijpraten
- Terugkijken op de afgelopen jaren, wat is er bereikt? Bedanken van de mensen die ons hebben ondersteund.
- Lunch met elkaar
- Gezellige muziek

Huishoudelijke mededelingen

- We hebben de beschikking over 2 zalen en heel veel zitplekken buiten, iedereen kan dus kijken waar hij wil gaan zitten en verplaatsen naar de andere zaal of van binnen naar buiten kan, neem alleen wel de 1,5 meter in acht.
- Na deze presentatie wordt er in elke zaal een lunchbuffet neergezet.
- Rond 15.00 uur wordt er gezellige muziek afgespeeld en is er een muzikale verrassing, dit vindt buiten plaats voor diegene die dat willen.
- Reiskosten: het formulier tekenen en je treinkaartje eraan nieten, inleveren bij Bianca Koster (een van de vrijwilligers). De dag na de bijeenkomst worden de reiskosten op jullie rekening gestort.
- Om 18.00 uur is de lotgenoten dag afgelopen.

Een korte terugblik

- We maken deze niet te lang en te ingewikkeld, want heel veel is al gezegd. Doel van vanmiddag is om er een mooie ontmoetingsdag/lotgenoten dag van te maken.
- Sinds 1880 zijn er ongeveer 15.000 meisjes bij 5 instellingen van de Goede Herder geplaatst.
- Veel van de nu nog in leven zijnde vrouwen zijn daar geplaatst tussen 1945 en 1978.
- Na 1950 werden zij vrijwel altijd geplaatst door de kinderrechter of de gezinsvoogd.
- De reden van plaatsing lag vaak in de thuissituatie. Ouders die waren overleden of gescheiden, verslavingen bij de ouders, verwaarlozing, mishandeling en incest.
- Veel meisjes zaten al van jongs af aan in kindertehuizen, soms al vanaf de geboorte.

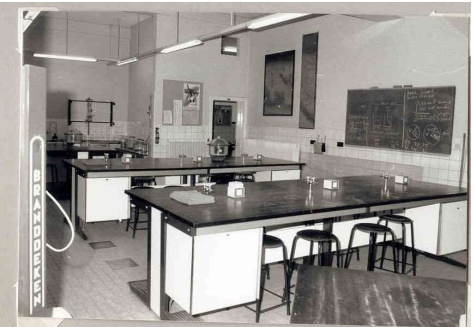
Hoe werden wij daar behandeld?

- Liefdeloos
- Dwangarbeid met zwijgplicht
- Onthouden van onderwijs
- Strenge straffen zoals isolatiecellen
- Geen contact met de buitenwereld, censureren post familie
- In sommige gevallen drogering
- Vernedering
- Vriendschappen verboden
- Gesloten setting, hoge muren
- En ga zo maar door

Gevolgen

- Op het 18e levensjaar werden velen zonder diploma's op straat gezet: veel vrouwen hebben daarna geleefd op bijstandsniveau. Goede banen waren voor hen niet weggelegd. Immers geen goed onderwijs en weggezet als moeilijke, slechte meiden. Dit, terwijl de oorzaak van de plaatsing niet bij de meisjes lag, maar in de thuissituatie.
- Men trouwde vaak snel, soms om onder de kinderbescherming uit te komen met als gevolg veel echtscheidingen. Vrouwen vonden het moeilijk vriendschappen te sluiten en soms ook om moederliefde te geven waardoor er bij diverse vrouwen weinig contact met de kinderen was/is.
- Veel psycho-sociale klachten
- Geloofsverlies/wantrouwende houding jegens medemens en overheid
- Te weinig zelfvertrouwen, slecht beeld van zichzelf (geheel ten onrechte)

Zoeken naar erkenning en genoegdoening

- In het verleden zijn er diverse pogingen gedaan om zowel naar de Goede Herder als naar de overheid ons verhaal te doen en erkenning en genoegdoening te krijgen.
- Wat betreft de overheid was al diverse keren geprobeerd het verhaal duidelijk te maken maar het werd nooit goed opgepakt, wij werden niet gehoord. Deetman gaf destijds aan dat dit allemaal al was onderzocht, er was echter nooit gedegen onderzoek naar gedaan. De overheid was echter verantwoordelijk destijds, de kinderbescherming viel onder de overheid en ook de controle over het reilen en zeilen van de Goede Herder internaten viel onder de overheid.
- Op 10 oktober 2018 trokken 2 Goede Herder-vrouwen, waaronder Joke Vermeulen, de stoute schoenen aan en maakten een afspraak met de huidige directeur van de Goede Herder. De reactie was dat men het erg vond dat de vrouwen het zo ervaren hadden, maar de huidige Goede Herder kon er niets mee. Dit was nu eenmaal hoe het ging in die tijd.

- Na dit onbevredigende bezoek zochten zij de publiciteit gezocht. Dit resulteerde in 2 grote artikelen in de NRC en de nodige publiciteit op TV. Hierdoor meldden zich diverse vrouwen van de Goede Herder. We hebben toen een Facebook pagina opgericht. En ontstond er een groep van ongeveer 40 vrouwen eind 2018.
- We hebben inmiddels 5-lotgenoten dagen met de vrouwen gehad
- In 1^e instantie wilde de groep de Goede Herder aanklagen en de voorbereidingen daarvoor werden getroffen, er was inmiddels een advocaat gezocht en gevonden.
- Ook werd er overleg gestart met de Kamercommissie en minister Dekker (vanwege de verantwoordelijkheid van de overheid destijds). We zijn toen gehoord door de Kamercommissie
- Ook werd er een onderzoek gedaan door Prof. Jan van Dijk, dat resulteerde in een helder rapport waarin nogmaals duidelijk werd dat het hier ging om naoorlogse dwangarbeid bij minderjarigen en onthouding van degelijk onderwijs. Ook dit rapport werd naar de overheid verstuurd.

Het debat en de gesprekken met de overheid

- Het resultaat was dat er in februari 2019 een debat kwam waarin een aantal Kamerleden een goed pleidooi hebben gehouden om deze zaak serieus te nemen. Speciaal genoemd mag hierin worden Michiel van Nispen.
- Na het debat werden wij door minister Dekker voor een gesprek om een goed beeld te krijgen van de gebeurtenissen.
- Het gesprek met Minister Dekker vond plaats in april 2019 en buiten Joke en Anita was ook Jeanny Nies aanwezig. Voorafgaand aan dit gesprek hadden we een stuk opgestuurd met de verhalen van de vrouwen zelf, geknipt en geplakt van Facebook (met toestemming) en een duidelijk verhaal wat er was gebeurd, welke impact dit heeft gehad op het leven van velen en aangegeven dat de overheid daar destijds hun verantwoordelijkheid niet in had genomen. Verder lag ook het rapport van Jan van Dijk op tafel.

En eindelijk werd er wel geluisterd

- Wij hadden tijdens dit gesprek het gevoel dat er nu eens echt geluisterd werd.
- Wij vroegen een onderzoek waarin ook de vrouwen zelf betrokken werden, en dat is ook gebeurd (na toestemming) met het naamloos ter hand stellen van de verslagen die we tot dat moment van iedereen hadden gemaakt.
- Minister Dekker beloofde dat hij dit onderzoek zou doen en nam het heel serieus en deed een belofte dat het voor het eind van 2019 zou worden afgerond. En dat is ook gebeurd. De hoogleraren Guus Heerma van Voss en Mijke Houwerzijl hebben op een integere wijze uitgebreid onderzoek gedaan en hebben ons hier goed in betrokken.

- Op dat moment liepen er dus 2 zaken:
 - Het dagvaarden van De Goede Herder
 - De overheid aanspreken.
- Er werd besloten dat we zouden afwachten tot het onderzoek van de overheid was afgerond en dat dan de vrouwen de keus zouden maken of ze alsnog wel of niet aan een rechtszaak tegen de Goede Herder wilde meedoen. Inmiddels was duidelijk dat veel vrouwen het niet zagen zitten de Goede Herder aan te klagen. Het zou jaren kunnen duren met een hele kleine kans van slagen. Er was ook aan de advocaat van de Goede Herder gevraagd om uitstel tot eind 2019 en dit werd verleend.
- Uit een enquête bleek dat zeker 80% van de vrouwen liever wilden wachten tot na de afronding van het onderzoek van de overheid. Uiteindelijk heeft ongeveer 90% van de vrouwen zich teruggetrokken om allerlei redenen.
- In december 2019 werd het rapport aangeboden aan minister Dekker en werd eindelijk de erkenning uitgesproken waar de vrouwen jarenlang op hadden gewacht, nl dat dit nooit had mogen gebeuren. Ook niet in die tijd.

De erkenning

- Op 25 augustus 2020 (behoorlijk verlaat door Corona) heeft minister Dekker op onze lotgenotendag excuus aangeboden namens de overheid en recht gezet wat jaren krom was.
- De meisjes van de Goede Herder waren slachtoffers, geen daders, terwijl we wel zo behandeld zijn.
- Inmiddels is een financiële regeling toegekend. En hoewel wij blijven vinden dat dit bedrag niet in verhouding staat tot het geleden leed, zien we het toch als erkenning vanuit de overheid. Het heeft heel veel vrouwen goed gedaan.

**Gedwongen arbeid bij
De Goede Herder**

*Guus Heerma van Voss
Mijke Houwerzijl*

De KMGH

In 2019 werd de stichting KMGH opgericht (Kinderdwangarbeid Meisjes Goede Herder

Het doel van de stichting is o.a:

- Het horen en vastleggen van de verhalen en het ondersteunen bij de verwerking nu alles weer boven kwam.
- Het organiseren van lotgenotendagen, oftewel het in contact brengen van de vrouwen met elkaar.
- Contact leggen met donateurs om dit mogelijk te maken.
- Contact voor de overheid en de onderzoekers om namens jullie het verhaal duidelijk te maken, hetgeen heeft geleid tot de erkenning en genoegdoening.
- Contact voor de Goede Herder voor het monument voor de naamloos begraven Meisjes
- Ondersteuning bij het verkrijgen van de woonhistorie en dossiers
- Ondersteunen bij het doen van de aanvraag bij het Schadefonds, donaties regelen, en heel veel andere zaken

Het bestuur van de KMGH

Anita Suuroverste, Joke Vermeulen, Wendy Broekhof en adviseur Prof. Jan van Dijk

Ons verhaal eindelijk bekend en erkend

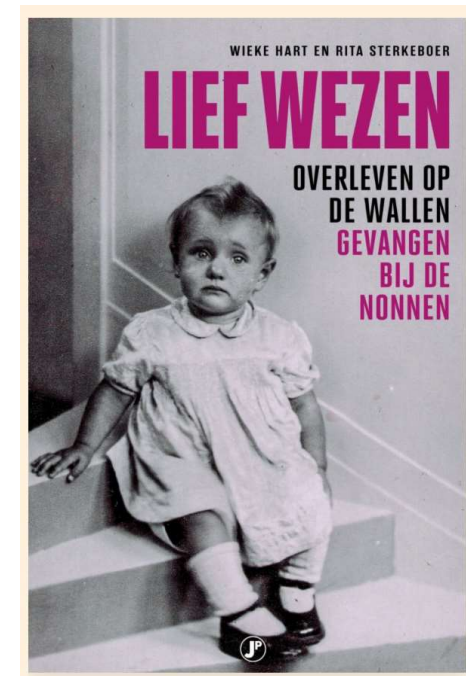
Er is de laatste jaren veel aandacht besteed aan onze geschiedenis:

- Diverse reportages op TV
 - Veel krantenartikelen
 - het Oral History project van Atria “Een gesproken monument: Kinderdwangarbeid Meisjes Goede Herder.” Interviews met vijf vrouwen.
 - Diverse boeken geschreven waaronder “Strafkind” van Wieke Hart en Maria Genova
 - Ook wordt er op dit moment gewerkt aan een boek door Christel Don die hiervoor alles aan het onderzoeken is, ze gaat er zelfs voor naar Frankrijk
- Daarnaast is er een website en documentaire door en voor slachtoffers van geweld in de jeugdhulp, opgezet door de overheid in samenwerking met de lotgenotengroepen
 - Op deze website, www.blijvendvertellen.nl, zijn informatie en verhalen te vinden over verschillende periodes, instellingen en typen geweld. Deze site dient als doorverwijsplek naar andere (hulp)instanties waar men meer specifieke hulp kan krijgen. Hier is ook de documentaire te vinden.
 - Met de documentaire krijgen *alle* slachtoffers van geweld in de jeugdhulp een gezicht. Naast de film zijn 14 kortere clips gemaakt waarin slachtoffers vertellen over hun ervaringen en hoe het hun leven heeft getekend.
 - Bovenstaande is al eerder uitgebreid aan jullie gemaild.
 - Al met al is ons verhaal bekend en erkend geworden.

Lief Wezen van Rita Sterkeboer en Wieke Hart

Een van de vrouwen is hierdoor zelf over haar jeugd gaan schrijven, samen met Wieke Hart. Het boek komt in oktober 2021 uit.

- Jarenlang kampt Rita door het misbruik en geweld bij haar moeder, in kindertehuizen en bij de Goede Herder met gevoelens van schuld, minderwaardigheid, onmacht, pijn, verdriet en schaamte.
- Tot ze besluit te praten.
- Spoken verdwijnen pas in het volle licht. Dus zet Rita de échte schuldigen in de schijnwerpers.
- De nonnen, haar moeder en jeugdzorg moeten zich schamen, niet Rita!
- Rita en Wieke kunnen en willen jullie tijdens de lunch hier verder over bijpraten.

Monument voor de naamloos begraven Meisjes Goede Herder

- Begin 2020 ontvingen wij een excuusbrief van de Goede Herder. Dit was de eerst keer dat de Goede Herder blijk gaf van enig inzicht aan wat ons destijds is aangedaan.
- Omdat wij dit excuus nogal mager vonden hebben Joke, Anita en Jan van Dijk contact opgenomen met de Goede Herder om dit aan te geven en hebben wij o.a gevraagd iets tastbaars te doen zodat wij ook kunnen zien dat ze het menen. Wij hebben gevraagd om een monument voor de meisjes die destijds naamloos zijn begraven om ze hun naam terug geven en daarmee alsnog het respect dat zij verdienen. Zij hebben meteen daarin toegestemd en eraan meegewerkt.
- Omdat in Velp de meeste graven waren, hebben wij besloten dat dit in Velp moest worden geplaatst. Veel medewerking kregen wij hierin van Karen Kempkes van de Hogeschool in Velp.
- We hebben diverse overleggen met elkaar gevoerd en vervolgens contact gezocht met een kunstenaar Harry de Goot uit Rheden.
- Het monument is nog niet af, wel in de maak, maar we kunnen jullie wel al het volgende laten zien:

Bedanken van mensen die ons hebben gesteund.

Jan van Dijk

Die ons al die tijd geadviseerd heeft in soms lastige beslissingen en ook onderzoek heeft gedaan naar de juridische kant. Zijn rapport heeft mede bijgedragen aan de positieve afloop.

Wendy Bianca Roy Kathleen van de Regenboog

Zij hebben tijdens alle lotgenoten dagen de vrouwen ondersteund, maar ook veel met praktische zaken geholpen

Janneke van Loo van de Regenboog

Die ons heel regelmatig vergader ruimte en zalen voor lotgenotendag gratis aanbod en ook zeer betrokken was

Laura Berghuis Pieter v. Vollenhovenfonds

Die het KMGH vanaf het begin financieel hebben gesteund voor lotgenotendagen en andere zaken en dit deden op een betrokken en emphatische manier

Nina Huygen en Alet de Mol van Otterloo van het projectteam (vanuit ministerie van Veiligheid en Justitie en VWS)

Met hen zijn er veel overleggen geweest in klankbordgroepen, werkgroepen maar ook individuele gesprekken.

Ook hebben we heel erg fijn met hen samengewerkt op 25 augustus vorig jaar tijdens het bezoek van Minister Dekker aan onze lotgenotendag. Bij hen was echt serieuze betrokkenheid te merken met de doelgroep. Ook waren zij bereid goed te luisteren en ook, indien nodig van de normale werkwijze af te wijken. Mede door hen is de afwikkeling van de schaderegeling zo soepel verlopen. Zo mogen er nog wel meer komen bij de overheid.

Thijs, Annelies, Ilse, Roy Wieke

Die ons ook vandaag geheel vrijwillig ondersteunen om deze dag tot een succes te maken.

En last but not least Joke Vermeulen.

Wij hebben met z'n tweeën heel goed kunnen samenwerken de afgelopen jaren.

Tot slot

- Wensen wij jullie allemaal een fijne middag en eet smakelijk voor zo bij de lunch.
- Nogmaals een fijne dag allemaal!